

Enkele gedagtes oor Afrikaans as onderrigtaal aan die Universiteit van Pretoria

TAAL EN HOËR ONDERWYS: KERNDOKUMENTE

- Grondwet
- Beleid van die Minister van Hoër Onderwys afgekondig ingevolge artikel 3 van die Wet op Hoër Onderwys, 1997
- Statute van die onderskeie universiteite
- Taalbeleide van die onderskeie universiteite

UNIVERSITEITE –VERSOENING VAN VELE DINGE WAT IN VELE RIGTINGS TREK

- Die kerndoelstelling van universiteite
- Universiteite, kwaliteit en globalisering
  - Internasionale ranglyste
  - Statuur van individuele akademië
  - Internasionale studente, personeel en samewerking
  - Eksterne befondsing van navorsing
  - Meer met minder
  - Differensiasie
- Nasionale doelstellings
  - Transformasie
  - Indiensnemingsbillikheid (EE)
  - Oplossing vir/verligting van SA se sosiale en maatskaplike werklikhede

UNIVERSITEITE: STUDENTE-INSKRYWINGS I.T.V. AFRIKAANS HUISTAAL

(Hemis-data)

INSTELLING	2005	INSTELLING	2009	INSTELLING	2012
US	60%	US	53%	US	51%
UP	36%	UP	29%	UP	29%
NWU	34%	NWU	31%	NWU	30%
UVS	33%	UVS	31%	UVS	26%
CPUT	22%	CPUT	20%	CPUT	19%
TOTAAL	15%		13%		12%

WATTER MEGANISMES GEBRUIK DIE STAAT OM HOËR ONDERWYSIN- STELLINGS TE RIG?

• Die volgende meganismes bestaan:

- Nasionale wetgewing
- Befondsing van universiteite
- Prestasie-ooreenkomste met Rade van universiteite en gepaardgaande verslagdoening
- Beleide in terme van die Wet op Hoër Onderwys
- Magte van die Minister van Hoër Onderwys om direkteure uit te reik

Bogenoemde moet binne die raamwerk van die Grondwet geskied.

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA KERNTAALDATA

	2011	2014
Voorgraadse studente	31 895	34 459
Nagraadse studente	13 048	13 569
Totale aantal studente	44 943	48 028
Afrikaans as huistaal	15 436	13 974
Totale aanbod:	2013	
Modules slegs in Afrikaans	58	
Modules parallel	1 439	
Dubbelmedium	1 128	
Modules slegs in Engels	1 974*	
* Waarvan 1 230 nagraadse modules is.		

AKADEMIESE PERSONEEL PERMANENTE AANSTELLING (TAALVOORKEUR)

	2010	2014
AFRIKAANS	57%	51%

UP SE TAALBELEID – SPESIFIEK WAT AFRIKAANS BETREF

- Aanvraag en bekostigbaarheid, maar probeer terselfdertyd Afrikaans op die langtermyn te beskerm as universiteitstaal
- Wat probeer ons met die kernkursusbenadering?
  - Bewaar en bou Afrikaans as vaktaal uit
  - Opleiding van onderwysers om in Afrikaans onderrig te kan verskaf

PROBLEME MET TAALBELEIDE

1. Staat en Taalbeleid

- Geen staatsbefondsing om meertalige onderrig te ondersteun nie.
- Geen verpligting op universiteite om jaarliks formeel verslag te doen oor meertaligheid nie.
- Geen werklike riglyne oor hoe om botsende doelstellings sinvol te versoen nie.

2. Effek van globalisering van Hoër Onderwys

3. Taalbeleide en Bestuur

- Beleide maklik wysigbaar.
- Taalbeleide te veel gekoppel aan die lotgevalle van individue.

DIE TOEKOMS?

- Waar was ons 20 jaar gelede?
Waar gaan ons oor 20 jaar wees?
- Geen universiteit gaan op sy eie hierdie saak op die langtermyn oplos nie.
- Ons moet 'n politieke oplossing kry – rolspelers moet praat met die Staat.
- Onderrigtaal is deel van die groter hoër onderwys differensiasie-debat.

PROF NJ GROVÉ

Universiteit van Pretoria

E-pos: Elana.VanVreden@up.ac.za